

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 5.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.5.4>

УДК 351:321.21

О. М. Іваницька,

*д. держ. упр., професор, професор кафедри теорії та практики управління,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5505-8849>

Є. О. Архипова,

*к. філос. н., доцент, доцент кафедри теорії та практики управління,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1640-1488>

РОЗВИТОК ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ СПІВПРАЦІ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

O. Ivanytska,

*Doctor of Sciences in Public Administration, Professor of the Department of
Theory and Practice of Management, National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”*

Ye. Arkhypova,

*PhD in Philosophy, Associate Professor of the Department of Theory and Practice
of Management, National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”*

DEVELOPMENT OF INSTITUTIONAL MECHANISMS FOR COOPERATION BETWEEN THE STATE AND CIVIL SOCIETY IN UKRAINE

У статті аналізуються основні виклики та перспективи розвитку партнерства між державою та громадянським суспільством в Україні. Доведено, що таке партнерство є важливим фактором для забезпечення ефективного публічного управління та адміністрування, розвитку демократії, реалізації Цілей сталого розвитку, долаття викликів і загроз. Визначено, що попри наявність позитивних зрушень, процес взаємодії характеризується недостатньою інституціоналізацією участі інституцій громадянського суспільства, слабким розвитком механізмів громадського контролю та експертизи, ресурсними обмеженнями. Запропоновано поглибити інституціоналізацію участі громадськості в процесах прийняття рішень, розширити доступ до публічної інформації та відкритих даних, сприяти підвищенню правової культури громадян, створити дієві процедури делегування повноважень громадським організаціям у сфері надання публічних послуг, а також забезпечити сталі джерела фінансування, зокрема через гранти, податкові пільги й підтримку соціального підприємництва.

The article analyzes the main challenges and prospects for the development of partnership between the state and civil society in Ukraine. It is proved that such a partnership is an important factor for ensuring effective public governance and administration, democracy development, implementation of the Sustainable Development Goals, and overcoming challenges and threats, in particular those related to the martial law regime. It is determined that despite the presence of positive developments (formation of the legal framework, development of the practice of access to open data, effective activities of numerous public organizations, which generally contributes to improving the quality of public administration), the process of interaction is characterized by insufficient institutionalization of the participation of civil society institutions and limited use of progressive forms and mechanisms for establishing partnerships. In particular, there is a weak development of mechanisms of public control, expertise and quality

standards in the provision of public services, as well as resource constraints. It is shown that reforming public councils at government bodies and creating new mechanisms of participation can significantly increase the effectiveness of interaction between the state and civil society. It is proposed to deepen the institutionalization of public participation in decision-making processes; expand access to public information and open data; promote the legal culture of citizens; develop effective procedures for delegating powers to public organizations in the field of public services with clear legal mechanisms and accountability procedures; ensure sustainable sources of funding, in particular through grants, tax incentives and support for social entrepreneurship, while reducing dependence on international donors. The proposed actions will improve the accountability of government agencies, reduce corruption and enhance the effectiveness of monitoring public services, and ensure better representation of citizens' interests in public decision-making.

Ключові слова: *громадянське суспільство, інституціоналізація участі, взаємодія з державою, інститути громадянського суспільства, якість управління, громадські ради, громадський контроль, публічна інформація, відкриті дані.*

Keywords: *civil society, institutionalization of participation, interaction with the state, civil society institutions, quality of governance, public councils, public control, public information, open data.*

Постановка проблеми. В умовах трансформації системи публічного управління, орієнтованої на долаття соціально-політичних викликів і забезпечення сталого розвитку, зростає роль громадянського суспільства як суб'єкта соціального діалогу. Демократична держава спирається на успішну взаємодію органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства, які, по суті, репрезентуючи інтереси різних соціальних груп, реалізують зворотний зв'язок між владою і суспільством, сприяють

дотриманню вимог прозорості, підзвітності та підвищенню якості публічного управління.

Такий підхід відповідає принципам нової парадигми публічного управління – концепції спільного (колаборативного) управління, англ. – co-governance, яке сприяє відновленню довіри громадськості до уряду і розглядає громадянське суспільство не як пасивний об'єкт впливу держави, а як рівноправного учасника управлінських процесів [13; 14; 25].

Інститути громадянського суспільства (ІГС) – громадські організації, благодійні фонди, професійні об'єднання, ініціативні групи громадян, свідомі громадяни тощо – дедалі активніше долучаються до процесів прийняття управлінських рішень на різних рівнях влади. Форми та методи участі інститутів громадянського суспільства в процесах публічного управління та адміністрування дедалі ускладнюються та модернізуються. Зокрема, відбувається делегування повноважень громадським організаціям у сфері експертизи та надання публічних послуг у таких соціально значимих сферах, як соціальний захист, культура, екологія тощо.

Однак якісна реалізація концепції спільного управління потребує належного нормативно-правового забезпечення, посилення інституційної спроможності громадських структур, чітких механізмів підзвітності та контролю.

Суттєвим викликом для налагодження сталого партнерства між державою і громадянським суспільством залишається слабка розвиненість інструментів громадського контролю, що покликані забезпечити прозорість діяльності органів публічної влади, ефективне використання бюджетних коштів, а також дотримання стандартів якості при наданні публічних послуг. Дієвий контроль з боку громадян вимагає як спрощення доступу до публічної інформації, так і підвищення правової культури та мотивації до участі в управлінських процесах.

Попри наявність окремих позитивних прикладів, побудова системи взаємодії між органами публічної влади та громадянським суспільством в

Україні все ще перебуває на етапі становлення. Досі відсутній чіткий механізм інституціоналізованої участі громадськості в моніторингу та розробці публічної політики, бракує визначених процедур співпраці, а самі громадські організації нерідко стикаються з дефіцитом фінансових, людських й організаційних ресурсів.

Отже, постає потреба у глибшому осмисленні потенціалу громадянського суспільства як партнера держави у забезпеченні якості публічного управління, виявленні та усуненню перешкод, які заважають повноцінній взаємодії, а також визначенні стратегічних напрямів інституціонального розвитку цього партнерства. Саме ці аспекти є предметом дослідження в даній статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика взаємодії громадянського суспільства з органами публічної влади у сфері забезпеченні якості публічного управління є предметом численних наукових досліджень.

Діяльність інститутів громадянського суспільства, спрямовану на оцінювання рішень органів публічної влади на предмет законності, економічної ефективності та суспільної корисності, сутність і задачі громадського контролю розкривають у своїх працях В. Боняк, З. Кравцова, Е. Шевченко, Н. Пак, Є. Воронець, П. Лютіков та ін. Зокрема в [16] підкреслено, що громадський контроль є не лише правовим, а й соціальним механізмом, який сприяє легітимності державної політики, оскільки підвищує рівень прозорості, підзвітності та ефективності роботи органів публічної влади, забезпечує додаткові гарантії реалізації прав громадян.

Окрему увагу в дослідженнях приділено діяльності громадських рад як організаційно-правової форми реалізації взаємодії між державою та громадянським суспільством. Так, П. Лютіков та Ю. Дрофич зазначають, що розширення функцій громадських рад, зокрема в частині дисциплінарного контролю та розгляду скарг, є перспективним напрямом розвитку демократичних інститутів в Україні [12]. Т. Андрійчук, Ю. Єршова, І. Шопіна розглядають діяльність громадських рад та інших консультативно-

дорадчих об'єднань в умовах воєнного стану. Д. Цвігун наголошує на важливості їхньої активної участі у формуванні нормативно-правових рішень і здійсненні моніторингу за діями органів влади, що забезпечує адаптивність управлінських рішень до кризових умов [21].

Отже, аналіз наукових публікацій свідчить про зростаючий інтерес до ролі інститутів громадянського суспільства в забезпеченні якості публічного управління. Дослідники підкреслюють важливість розвитку механізмів громадського контролю, делегування повноважень громадським організаціям та вдосконалення нормативно-правових засад участі громадян у публічному управлінні. В умовах суспільних трансформацій і викликів ефективна взаємодія держави з громадянським суспільством постає запорукою вирішення складних проблем суспільного розвитку, формування унікальної нормативно-правової основи взаємоузгоджених дій держави та суспільства.

Метою статті є обґрунтування ролі, форм і механізмів залучення інститутів громадянського суспільства в партнерські відносини з державними органами задля підвищення якості публічного управління в Україні.

Виклад основного матеріалу. Для ефективної інституціоналізації участі громадянського суспільства у публічному управлінні необхідно вдосконалити нормативно-правову базу, забезпечити реальну автономію та спроможність громадських об'єднань, громадських рад та інших суб'єктів громадянського суспільства, створити умови для активної участі громадськості у прийнятті управлінських рішень.

В Україні прийнято близько 5 тис. нормативно-правових актів, що регламентують участь громадян у політико-економічних процесах. Зокрема, з метою налагодження ефективної взаємодії органів виконавчої влади (ОВВ) із громадськими інститутами в 2007 році затверджено Концепцію сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства (наразі втратила чинність). Постанови Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 року № 976 [18] та від 3 листопада 2010 року № 996 [17] визначають

механізми участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики, зокрема через організацію громадських обговорень, створення громадських рад при органах виконавчої влади, проведення громадських слухань, громадської експертизи діяльності ОБВ. Ці заходи мають сприяти врахуванню громадської думки та забезпеченню прозорості в діяльності органів влади.

Відповідно до Роз'яснення Міністерства юстиції України від 2011 року, взаємодія влади та інститутів громадянського суспільства відбувається у таких правових формах: участь ІГС у нормотворчій діяльності держави, яка забезпечується участю у розробленні та обговоренні проєктів нормативно-правових актів; участь у правозастосовчій діяльності держави, яка забезпечується шляхом передачі повністю або частково повноважень державних органів відповідним інститутам громадянського суспільства та організації громадського контролю; участь ІГС у правоохоронній діяльності держави, яка забезпечується шляхом реалізації права громадян здійснювати разом з уповноваженими органами припинення злочинів та адміністративних правопорушень, брати участь в охороні громадського порядку [2].

Взаємодія органів влади та інститутів громадянського суспільства є однією з умов досягнення Цілей сталого розвитку. Зокрема, в завданні 12 Цілі 16 сталого розвитку за назвою «Мир, справедливість та сильні інститути» підкреслена необхідність забезпечення оперативного, інклюзивного, репрезентативного прийняття рішень на національному і місцевому рівні за участю всіх верств суспільства [7].

Значну частину правової бази формують документи, які було затверджено в роки дії режиму воєнного стану. Вони містять основні положення, що врегульовують діяльність громадян та їх об'єднань в умовах проведення воєнних операцій і гібридної війни (зокрема, [19]).

Взаємодія державних органів і громадянського суспільства є одним із критеріїв досягнення якісного публічного управління. Згідно з В. Гончаруком, залучення громадян до прийняття рішень і впливу на

суспільно-політичні процеси є одним із провідних факторів його забезпечення, оскільки сприяє зміцненню демократичних інститутів, зменшенню проявів корупції, соціальної нерівності та екстремізму [3]. Для формування якісної інституціоналізованої взаємодії влади та ІГС необхідним є застосування механізмів (організаційних, економічних, інформаційних), які мають забезпечувати очікуваний результат.

Громадський контроль є одним із ключових механізмів забезпечення прозорості та підзвітності органів влади в Україні. Він охоплює моніторинг діяльності державних органів, аналіз ефективності використання бюджетних коштів та оцінку якості надання публічних послуг.

У вже згаданій Постанові Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 976 громадська експертиза діяльності органів виконавчої влади визначається як складова механізму демократичного управління державою, який передбачає проведення інститутами громадянського суспільства, громадськими радами оцінки діяльності органів виконавчої влади, ефективності прийняття і виконання такими органами рішень, підготовку пропозицій щодо розв'язання суспільно значущих проблем для їх врахування органами виконавчої влади у своїй роботі [18]. У цьому ж документі відображений перелік суб'єктів проведення громадської експертизи, а також порядок організації роботи щодо сприяння інститутам громадянського суспільства у проведенні громадської експертизи.

Особливої уваги заслуговує функціонування громадських рад при органах виконавчої влади та місцевого самоврядування, які формуються задля кристалізації та врахування думки громадськості, аналізу актуальних проблем у сфері публічної політики та напрацювання альтернативних рішень.

Делегування повноважень громадським організаціям (ГО) у наданні публічних послуг в Україні є перспективним напрямом розвитку публічного управління, що відповідає концепції «спільного управління» (co-governance). Цей підхід передбачає активну участь громадянського суспільства у

формуванні та реалізації політик, особливо в сферах соціального захисту та безпеки, охорони здоров'я, освіти та екології [1; 13; 20].

Академічні дослідження та звичайна практика свідчать, що громадські організації можуть ефективно доповнювати діяльність державних структур, особливо в умовах обмежених ресурсів. Наприклад, у сфері міграційної політики громадські організації забезпечують активну соціальну та психологічну підтримку внутрішньо переміщених осіб, яку державні установи не завжди можуть надати через нестачу персоналу та ресурсів [20]. Це дозволяє забезпечити більш комплексний підхід до вирішення проблем, з якими стикаються вразливі категорії населення. Делегування повноважень громадським організаціям у наданні публічних послуг в Україні має значний потенціал для підвищення якості та доступності цих послуг.

В умовах кризи та гібридної війни роль інститутів громадянського суспільства зростає. Вони не обтяжені бюрократичними процедурами і, отже, спроможні оперативно реагувати на виклики воєнного стану. Зокрема, вони можуть брати участь у розробці та обговоренні проектів нормативно-правових актів щодо активізації дій суб'єктів територіальної оборони, здійснювати громадський контроль за діяльністю органів державної влади та подавати власні експертні пропозиції, проводити журналістські розслідування, впливати на громадську думку, на представників влади через публікаційну активність, художні твори тощо [3; 11; 16; 21].

Міжнародні організації підкреслюють важливість залучення громадянського суспільства до процесів післявоєнного відновлення та реформування державних інституцій в Україні [26]. Однак для успішної реалізації моделі спільного управління необхідно подолати низку викликів, пов'язаних з нормативно-правовим забезпеченням, інституційною спроможністю та підзвітністю, що включає розробку чітких процедур співпраці між державними органами та громадянським суспільством, а також створення умов для сталого фінансування та розвитку громадських ініціатив.

Інформаційна відкритість та прозорість підвищує рівень довіри суспільства до влади. Активне впровадження відкритих даних, побудова різноманітних сервісів та застосунків на їх основі сприяє, зокрема, посиленню громадського контролю та збільшенню обізнаності та соціальної відповідальності громадськості. Обсяги та якість відкритих даних в Україні, згідно із міжнародним рейтингом зрілості відкритих даних (Open data maturity), є одними з найкращих – Україна упевнено підіймається в рейтингу, посівши за підсумками 2024 року почесне третє місце [24]. Зрозуміло, що сама по собі наявність відкритих даних не гарантує попиту на них серед громадськості. Але порівнюючи оцінку кількості користувачів відкритих даних до війни (від 1,5 до 3 млн користувачів щомісячно у 2021 році [23]) із відповідними оцінками на листопад 2024 – січень 2025 р. (від 3,3 до 5,5 мільйона осіб) [8], можемо констатувати позитивну динаміку і в цьому плані. За звітом BRDO, загальна кількість користувачів онлайн-сервісів, які так чи інакше залучають відкриті дані, становить в цілому від 11,6 до 16,2 мільйонів осіб щомісяця (тобто 39-55% усіх українських інтернет-користувачів) [8].

Незважаючи на певні інформаційні обмеження під час режиму воєнного стану, кейс прифронтової Березівської громади (Сумська область) показує, що громадські організації спроможні відстоювати свої права на доступ до даних щодо бюджетних асигнувань, організаційної структури, видатків, які були закриті з міркувань безпеки. Ініціативні групи довели, що відкритість таких даних – це радше про можливості, а не про загрози [6].

Зауважимо, що на практиці ефективність механізмів взаємодії влади та держави лишається обмеженою. Зокрема, оцінка результатів роботи громадських рад досі залишається неоднозначною через обмежену автономію, формальний підхід до їх діяльності, брак інституційного впливу та інколи – низький рівень представництва реальних інтересів громади [3]. Часто вони виконують лише консультативну функцію без реального впливу на прийняття рішень.

Процедури громадського контролю ще не набули достатнього розвитку через низку факторів, таких як брак правової культури, обмежений доступ до публічної інформації та низька мотивація громадян до участі в управлінських процесах.

Однією з основних проблем є формалізований підхід до звітності органів влади перед громадськістю. Як зазначає Національний інститут стратегічних досліджень, відповідні звіти часто містять суто кількісну інформацію щодо прийнятих рішень та проведених заходів, тоді як деталізація щодо ефективності використання бюджетних коштів та досягнення поставлених цілей відсутня. Крім того, проведення якісного аналізу результативності діяльності органів влади ускладнено через відсутність єдиних і однозначних критеріїв оцінки звітності [9].

В умовах воєнного стану ситуація ускладнюється тим, що з міркувань безпеки (а подекуди – прикриваючись цими міркуваннями) здійснюється обмеження доступу до відкритих даних та реєстрів, судових засідань і окремих парламентських процедур, чим створюються додаткові перешкоди для здійснення громадського контролю. Такі обмеження можуть спричинити зниження довіри громадян до влади та посилення корупційних ризиків [3; 5].

Фінансова спроможність громадських організацій (ГО) є критичним фактором їхньої сталості та ефективності. За результатами окремих досліджень, більшість ГО в Україні до повномасштабного вторгнення значною мірою залежать від міжнародних донорів і грантів [15], що несе ризики стабільності їх діяльності. Але за даними досліджень «Громадянське суспільство в Україні в умовах війни – 2022», що було представлено КМІС у лютому 2023 р. [10], як до війни, так і станом на 2023 рік, основним джерелом фінансування ГО є благодійні пожертви громадян та місцевого бізнесу, членські внески та краудфандингові надходження – ці джерела доходів були і є пріоритетними для майже 70% ГО. Міжнародні гранти займають другу сходинку серед джерел доходів – ними послуговуються близько 20 % благодійних організацій. Цікавим є те, що для громадських та

благодійних організацій, які були засновані після початку повномасштабного вторгнення, цей показник складає 33,3 %, тоді як для організацій, що були створені раніше, – 19,0). Доходи від власної економічної діяльності використовували 18% ГО, надходження з державного або місцевого бюджетів – 7,9%, що є незначним порівняно з іншими джерелами [10].

Як свідчать дослідження, у країнах ЄС державне фінансування ГО є значно потужнішим. Так, континентальна модель фінансування ГО дозволяє їм отримувати 55-75% доходів як субсидію на надання послуг громадянам, при чому рішення щодо надання фінансової підтримки ГО здійснюється на основі критерію «суспільної користі» від діяльності організації. На рівні із прямою фінансовою підтримкою ГО з боку держав в Європейських країнах активно використовуються форми непрямой фінансової підтримки у формі податкових пільг або звільнення від податків [4].

Оскільки фінансова стійкість ГО є ключовим фактором їхньої ефективності та сталості, для її забезпечення необхідно зменшити залежність від міжнародних донорів та розвивати механізми прямого та непрямой державного фінансування, до числа яких можна віднести запровадження податкових стимулів і довгострокового державного фінансування.

Для подальшого розвитку взаємодії влади та інститутів громадянського суспільства в Україні необхідно: покращити доступ до публічної інформації, забезпечивши її повноту, достовірність та своєчасність; розробити єдині стандарти звітності органів влади перед громадськістю, з акцентом на результативність та ефективність діяльності; забезпечити відкритість судових засідань та парламентських процедур, навіть в умовах воєнного стану, з урахуванням безпекових аспектів; підвищити правову культуру громадян та їх мотивацію до участі в управлінських процесах через освітні програми та інформаційні кампанії [1]; систематизувати процедури доступу до відкритих даних; удосконалити процедури проведення громадського контролю та громадської експертизи; розширити ресурсну базу діяльності громадських організацій із врахуванням бюджетних обмежень.

Висновок. Партнерство між державою та громадянським суспільством є ключовою умовою якісного публічного управління, прозорості, підзвітності влади та зміцнення демократичних процесів в Україні. Попри наявність позитивних зрушень, цей процес стикається з низкою викликів: недостатньою інституціоналізацією участі громадськості; обмеженнями щодо організаційних форм розвитку партнерства (зокрема, хоча громадські ради діють при багатьох органах влади, їхня ефективність часто обмежена через відсутність реального впливу на прийняття рішень, недостатність ресурсів та повноважень); слабким розвитком механізмів громадського контролю (незважаючи на їх врегулювання в нормативно-правових актах, доступ громадян до публічної інформації та участь у процесах контролю лишаються обмеженими); фінансова нестійкість громадських організацій. Для додання зазначених викликів необхідно поглибити інституціоналізацію участі громадськості, зокрема вдосконалити правові механізми впливу громадськості на прийняття рішень, розширити доступ до публічної інформації, сприяти підвищенню правової культури громадян, створити дієві процедури делегування повноважень громадським організаціям у сфері надання низки публічних послуг, а також забезпечити сталі джерела фінансування, зокрема через урядові гранти, податкові пільги й підтримку соціального підприємництва. Успішна реалізація зазначених ініціатив дозволить створити більш ефективну і справедливую систему публічного управління, яка буде відповідати потребам громадян і забезпечувати високий рівень якості надання публічних послуг в Україні.

Література

1. Боняк В. О. Демократичний контроль як інструмент забезпечення підзвітності та відповідальності органів місцевого самоврядування. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 3. С. 67–74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2023-3-6>

2. Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. Роз'яснення Міністерства юстиції України від 03.02.2011 № 018323-11. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0018323-11#Text>

3. Гончарук В. В. Реалізація механізмів взаємодії органів влади та інститутів громадянського суспільства: виклики та перспективи. *Аспекти публічного управління*. 2022. № 11(3). С. 35–46. DOI: <https://doi.org/10.15421/152233>

4. Горелов Д. Державне фінансування громадських організацій: зарубіжний досвід та рекомендації щодо впровадження в Україні : Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень, 2022. URL : <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/derzhavne-finansuvannya-gromadskikh-organizaciy-zarubizhniy>

5. Громадський контроль у різних сферах під час воєнного стану: аналітичний огляд ситуації. Центр громадянських свобод. 2023. URL : <https://ccl.org.ua/ozon-post/analitichnyj-oglyad-sytuacziyi-z-gromadskym-kontrolem-riznyh-sfer-pid-chas-voennogo-stanu/>

6. Громадськість – ключ до прозорості та підзвітності місцевої влади. Фонд "Інновацій та розвитку". 2023. URL : <https://www.fid-foundation.com.ua/news/gromadskist---klyuch-do-prozorosti-ta-pidzvitnosti-miscevoyi-vladi> (Дата звернення : 10.05.2025).

7. Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні. Розпорядження КМУ від 29 листопада 2024 р. № 1190-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2024-%D1%80#Text>

8. До 16 мільйонів осіб щомісяця користуються відкритими даними в Україні. Офіс ефективного регулювання BRDO. 28.02.2025. URL: <https://brdo.com.ua/news/do-16-miljoniv-osib-shhomisyatsya-korystuyutsya-vidkrytymu-danymu-v-ukrayini> (Дата звернення : 10.05.2025).

9. Забезпечення ефективності громадського контролю за звітністю та відповідальністю органів державної влади: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. 2023. URL:

<https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/zabezpechennya-efektivnosti-gromadskogo-kontrolyu-za> (Дата звернення : 10.05.2025).

10. 77% громадських організацій допомагають ЗСУ, але прагнуть поступово повертатися до основних напрямів діяльності – результати дослідження. Детектор медіа. 2023. URL : <https://cs.detector.media/community/texts/185203/2023-02-21-77-gromadskykh-organizatsiy-dopomagayut-zsu-ale-pragnut-postupovo-povertatysya-do-osnovnykh-napryamiv-diyalnosti-rezultaty-doslidzhennya/> (Дата звернення : 10.05.2025).

11. Кравцова З. С. Теоретичні, правові та практичні основи громадського контролю за здійсненням державної влади в Україні. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2019. № 3(5). С. 89–103. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2019-3\(5\)-89-103](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2019-3(5)-89-103).

12. Лютиков П. С., Дрофич Ю. В. Передумови та шляхи розширення контрольних функцій громадської ради при Агентстві з питань розшуку та менеджменту активів. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2024. № 13(1). С. 27–31. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-13-01-04>

13. Матвеева О.Ю. Проблеми та переваги застосування моделі спільного управління під час війни. *Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні* : матеріали наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 4 травня 2023 р.). Дніпро, 2023. С.129–133. URL : https://www.researchgate.net/publication/375450250_Problemi_ta_perevagi_zastosuвання_modeli_spilnogo_upravlinna_pid_cas_vijni

14. Методичні рекомендації щодо спільного урядування в системі Міністерства оборони України. 2023, 68 с. URL : https://www.mil.gov.ua/content/oboron_plans/1405_Metodichni_rekomendaciyi.pdf

15. Основним джерелом фінансування громадських організацій є іноземні донори – дослідження. ZMINA. 2021. URL :

<https://zmina.info/news/osnovnym-dzherelom-finansuvannya-organizacij-gromadyanskogo-suspilstva-ye-inozemni-donory>. (Дата звернення : 10.05.2025).

16. Пак Н., Воронець Є. Громадський контроль діяльності органів публічної влади: сутність та механізми здійснення. *Молодий вчений*. 2021. № 9(97). С. 112–115. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-9-97-28>

17. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики. Постанова КМУ від 03.11.2010 № 996. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>

18. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади. Постанова КМУ від 5.11.2008 р. № 976. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF#Text>

19. Про функціонування центрів підготовки громадян до національного спротиву. Постанова КМУ від 18 квітня 2025 р. № 478. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/478-2025-%D0%BF#Text>

20. Файчук О., Селіхов К.С. Роль громадських організацій у наданні соціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам (на прикладі Одеської області). *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2024. № 25. С.1–10. DOI : <https://doi.org/10.34132/pard2024.25.02>

21. Цвігун Д. П. Вплив інститутів громадянського суспільства на здійснення публічного адміністрування в умовах воєнного стану в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Т. 1. Вип. 80. С. 92–96. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.1.92>

22. Шевченко Е. А. Сутність та визначальні ознаки громадського контролю за діяльністю органів влади. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2024. № 13(1). С. 5–9. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-13-01-01>

23. Як відкриті дані в Україні посилюють громадський контроль та допомагають боротися з корупцією. Міністерство цифрової трансформації

України. 2021. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/yak-vidkriti-dani-v-ukraini-posilyuyut-gromadskiy-kontrol-ta-dopomagayut-borotися-z-koruptsieyu>

24. Open data maturity. European data. URL : <https://data.europa.eu/en/publications/open-data-maturity> (Дата звернення : 10.05.2025).

25. Public administration explainer: What is co-governance? The Australia and New Zealand School of Government ANZSOG. 17 April 2023. URL : <https://anzsog.edu.au/news/public-administration-explainer-what-is-co-governance/>

26. Public governance in Ukraine: Implications of Russia’s war. OECD. 2022. URL : <https://doi.org/10.1787/c8cbf0f4-en>

References

1. Boniak, V. (2023), “Democratic control as a tool for ensuring accountability and responsibility of local government bodies”. *Scientific Journal of Lviv State University of Internal Affairs*, vol. 3, pp. 67–74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2023-3-6>

2. The Ministry of Justice of Ukraine (2011), Clarification “Interaction between the state and civil society institutions”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0018323-11#Text> (Accessed 10.05.2025).

3. Honcharuk, V. (2022), “Implementation of Mechanisms of Interaction Between Authorities and Institutions of Civil Society: Challenges and Prospects”, *Public administration aspects*, vol. 11(3), pp. 35–46. DOI: <https://doi.org/10.15421/152233>

4. Gorelov, D. (2022), “State financing of public organizations: foreign experience and recommendations for implementation in Ukraine: Analytical review”, *National Institute for Strategic Studies*, available at: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/derzhavne-finansuvannya-gromadskikh-organizacij-zarubizhniy> (Accessed 10.05.2025).

5. Center for Civil Liberties (2023), “Public control in various spheres during martial law: an analytical review of the situation”, available at:

<https://ccl.org.ua/ozon-post/analitychnyj-oglyad-sytuacziyi-z-gromadskym-kontrolem-riznyh-sfer-pid-chas-voyennogo-stanu/> (Accessed 10.05.2025).

6. Innovation and Development Fund (2023), “Publicity is the key to transparency and accountability of local government”, available at: https://www.fid-foundation.com.ua/news/gromadskist---klyuch-do-prozorosti-ta-pidzvitnosti-miscevoyi-vladi_ (Accessed 10.05.2025).

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), Resolution “Some issues of ensuring the achievement of the Sustainable Development Goals in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2024-%D1%80#Text> (Accessed 10.05.2025).

8. Office of Effective Regulation (2025), “Up to 16 million people use open data in Ukraine every month”, available at: <https://brdo.com.ua/news/do-16-miljoniv-osib-shhomisyatsya-korystuyutsya-vidkrytymy-danymy-v-ukrayini> (Accessed 10.05.2025).

9. National Institute for Strategic Studies (2023), “Ensuring the effectiveness of public control over the reporting and accountability of state authorities: analytical note”, available at : <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/zabezpechennya-efektivnosti-gromadskogo-kontrolyu-za> (Accessed 10.05.2025).

10. Media Detector (2023), “77% of public organizations help the Armed Forces of Ukraine, but seek to gradually return to their main areas of activity – research results”, available at: <https://cs.detector.media/community/texts/185203/2023-02-21-77-gromadskykh-organizatsiy-dopomagayut-zsu-ale-pragnut-postupovo-povertatysya-do-osnovnykh-napryamiv-diyalnosti-rezultaty-doslidzhennya/> (Accessed 10.05.2025).

11. Kravtsova, Z. S. (2019), “Theoretical, legal and practical foundations of the public control over the exercise of the state power in Ukraine”, *Expert: Paradigm of Law and Public Administration*, vol. 3(5), pp. 89-103. [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2019-3\(5\)-89-103/](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2019-3(5)-89-103/)

12. Liutikov, P and Drofych, I. (2024), “Preconditions and Ways of Expanding Control Functions of the Public Council at the Asset Recovery and Management Agency”, *Problems of Modern Transformations. Series: Law, Public*

Management and Administration, vol. 13, pp. 27–31.
<https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-13-01-04>

13. Matveeva, O.Yu. (2023), “Problems and advantages of applying the model of joint management during the war”, *Ensuring sustainability, revitalization and development of territories and communities in Ukraine* [Scientific-practical conference proceedings], Dnipro, Ukraine, pp. 129–133, available at: https://www.researchgate.net/publication/375450250_Problemi_ta_perevagi_zastovuvannya_modeli_spilnogo_upravlinna_pid_cas_vijni (Accessed 10.05.2025).

14. Ministry of Defense of Ukraine (2023), “Methodological recommendations on joint governance in the system of the Ministry of Defense of Ukraine”, available at: https://www.mil.gov.ua/content/oboron_plans/1405_Metodichni_rekomendaciyi.pdf (Accessed 10.05.2025).

15. ZMINA (2021), “The main source of funding for public organizations is foreign donors – research”, available at: <https://zmina.info/news/osnovnym-dzherelom-finansuvannya-organizacij-gromadyanskogo-suspilstva-ye-inozemni-donory> (Accessed 10.05.2025).

16. Pak, N. and Voronets, E. (2021), “Public control of activities of public authorities: essence and mechanisms of implementation”, *Young Scientist*, vol. 9(97), pp. 112–115. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-9-97-28>

17. Cabinet of Ministers of Ukraine (2010), Resolution “On ensuring public participation in the formation and implementation of state policy”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (Accessed 10.05.2025).

18. Cabinet of Ministers of Ukraine (2008), Resolution “On approval of the Procedure for facilitating public examination of the activities of executive bodies”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF#Text> (Accessed 10.05.2025).

19. Cabinet of Ministers of Ukraine (2025), Resolution “On the functioning of centers for training citizens for national resistance”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF#Text> (Accessed 10.05.2025).

20. Faichuk, O. and Selikhov, K. (2024), “The role of public organizations in providing social assistance to internally displaced persons (on the example of Odessa region)”, *Public Administration and Regional Development*, vol. 25, pp. 1–10. <https://doi.org/10.34132/pard2024.25.02>
21. Tsvigun, D. (2023), “The influence of civil society institutions on the implementation of public administration in the conditions of martial law in Ukraine”, *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Pravo*, vol. 1, no. 80, pp. 92–96. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.1.92>
22. Shevchenko, E. (2024), “Essence and defining features of the public control over public authorities”, vol. 13(1). pp. 5–9. <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-13-01-01>
23. Ministry of Digital Transformation of Ukraine (2021), “How open data in Ukraine strengthens public control and helps fight corruption”, available at: <https://thedigital.gov.ua/news/yak-vidkriti-dani-v-ukraini-posilyuyut-gromadskiy-kontrol-ta-dopomagayut-borotися-z-koruptsieyu> (Accessed 10.05.2025).
24. European data (2025), “Open data maturity”, available at: <https://data.europa.eu/en/publications/open-data-maturity> (Accessed 10.05.2025).
25. The Australia and New Zealand School of Government (2023), “Public administration explainer: What is co-governance?”, available at: <https://anzsog.edu.au/news/public-administration-explainer-what-is-co-governance/> (Accessed 30.03.2025).
26. OECD (2022), “Public governance in Ukraine: Implications of Russia’s war”. <https://doi.org/10.1787/c8cbf0f4-en>.

Стаття надійшла до редакції 14.05.2025 р.